

Sygn. akt III CSK 223/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z wniosku M. M.
przy uczestnictwie Powiatu [...], [...] A. sp. z o.o. w G. i Skarbu Państwa –
Starosty [...]
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 września 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika [...] A. sp. z o.o. w G.
od postanowienia Sądu Okręgowego w N.
z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. akt III Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od [...] A. sp. z o.o. w G. na rzecz wnioskodawczyni
kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

Uczestniczka postępowania, spółka pod firmą [...] A. sp. z o.o. w G., złożyła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w N. z dnia 4 grudnia 2013 r., oddalającego jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 3 lipca 2013 r., którym Sąd Rejonowy ustanowił na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości objętej księgą wieczystą nr [...]/2 służebność przejazdu i przechodu pasem gruntu o szerokości 3,5 m, bliżej oznaczonym w opinii biegłego, biegnącym po działkach objętych księgami wieczystymi nr [...]/3 oraz nr [...]/9, i zasądził od wnioskodawczyni na rzecz [...] A. sp. z o.o. w G. kwotę 6162 zł, a na rzecz Powiatu [...] kwotę 4 293 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności. Powołując się na obie podstawy kasacyjne określone w art. 398³ § 1 k.p.c., wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 3 lipca 2013 r. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na przesłanki wskazane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Twierdziła, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na tym, że:

„...ograniczone prawo rzeczowe służebności drogi koniecznej przewidziane i przystosowane do działania przede wszystkim w warunkach wiejskich, stosowane jest coraz częściej do nieruchomości położonych w zwartej zabudowie miejskiej, co rodzi problemy z ustaleniem tak faktu, czy dostęp nieruchomości do drogi publicznej jest odpowiedni w rozumieniu art. 145 k.c. w kontekście prowadzonej na tej nieruchomości działalności gospodarczej jak i działalności gospodarczych prowadzonej na działkach sąsiednich. W postanowieniu z dnia 18 listopada 1998 r., II CKN 45/98, (Lex Polonica nr 353896), Sąd Najwyższy stwierdził, że przepis art. 145 k.c. nie jest źródłem roszczeń o ustanowienie służebności drogi, zapewniającej łatwiejsze korzystanie z nieruchomości, lecz stanowi podstawę prawną żądania ustanowienia drogi koniecznej (niezbędnej), zapewniającej dostęp do drogi publicznej. Natomiast w postanowieniu z dnia 13 kwietnia 2011 r. sygn. akt V CSK 317/2010 Sąd Najwyższy stwierdził, że odpowiednim - w rozumieniu art. 145 § 1 k.c. - jest taki dostęp do drogi publicznej, który pozwala właścicielowi korzystać z całej nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem. Wskazany zatem byłoby jednoznaczne rozstrzygnięcie, kiedy dostęp do drogi publicznej jest dla nieruchomości położonej w warunkach zabudowy miejskiej nieodpowiedni co uzasadniałoby ustanowienie dodatkowej służebności drogowej i jak daleko ustanowienie takiej służebności może ingerować w prawa właścicieli nieruchomości sąsiednich; tak samo istotna staje się kwestia, czy brak odpowiedniego dostępu do drogi publicznej może być usunięty poprzez zmianę profilu działalności gospodarczej prowadzonej na działce władnącej czy też ustanowienie służebności mogą wymuszać zmianę lub ograniczenie albo utrudnienie w prowadzeniu służebności na sąsiednich działkach służebnych...”.

Skarżąca podniosła też, że wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Analiza wywodów zawartych w uzasadnieniu skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżąca nie przytoczyła argumentów, świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie przesłanki opisanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W przepisie tym

chodzi o zagadnienie prawne obejmujące poważną wątpliwość prawną, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie jest potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżąca nie sprostала tym wymaganiom, gdyż - jak wynika z przytoczonych wywodów - nie sformułowała zagadnienia prawnego wymagającego zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Każde z powołanych przez skarżącą orzeczeń Sądu Najwyższego zostało wydane w odmiennym stanie faktycznym od występującego w niniejszej sprawie i nie zachodzą między nimi rozbieżności, które uzasadniałyby potrzebę wykładni art. 145 k.c. Trzeba podkreślić, że Sąd Najwyższy niejednokrotnie wyjaśniał określone w tym przepisie przesłanki ustanowienia drogi koniecznej, czego przykładem są np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1998 r., II CKN 45/98 (nie publ.), z dnia 28 listopada 2000 r., IV CKN 172/00 (nie publ.), z dnia 19 marca 2002 r., IV CKN 895/00 (nie publ.), z dnia 21 marca 2003 r., II CKN 1256/00 (nie publ.), z dnia 18 marca 2005 r., III CK 447/04 (nie publ.), z dnia 22 listopada 2005 r., II CK 205/05 (nie publ.), z dnia 30 maja 2007 r., IV CSK 68/07 (nie publ.), z dnia 26 maja 2008 r., V CSK 81/06 (nie publ.), z dnia 9 września 2011 r., I CSK 657/10 (OSNC-ZD 2012, nr D, poz. 73), z dnia 13 kwietnia 2011 r., V CSK 317/10 (OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 28), z dnia 21 czerwca 2011 r., I CSK 646/10 (nie publ.), z dnia 20 września 2012 r., IV CSK 34/12 (nie publ.) i z dnia 14 maja 2014 r., III CZP 14/14 (Biul. SN 2014, nr 5, s. 8). Sąd Najwyższy podkreślał, że o tym czy istniejący dostęp jest odpowiedni, decydują każdorazowo wszystkie okoliczności konkretnej sprawy, skarżąca nie może więc oczekiwać jednoznacznego rozstrzygnięcia, kiedy dostęp do drogi publicznej jest dla nieruchomości położonej w warunkach zabudowy miejskiej

nieodpowiedni. Skarżącej nie chodzi więc o wyjaśnienie zagadnienia prawnego o istotnym znaczeniu dla rozstrzygnięcia wniesionej skargi kasacyjnej i dla praktyki sądowej, a jedynie o poddanie postanowienia Sądu Okręgowego kontroli kasacyjnej.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Tak rozumianej oczywistości skarżąca nie wykazała, odwołała się bowiem do argumentacji wspierającej przytoczone podstawy kasacyjne, co nie jest wystarczające.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącą przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ oraz w związku z § 7 pkt 3 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

[aw]